

Dato: 08.08.2017
Arkivref: 2017/11116-1

Saksnr	Utvalg	Møtedato
	Hovedutvalg for kultur, frivillighet og folkehelse	07.11.2017

Kunstgressbaner og bruk av ulike typer fyllmateriale - Rapport fra undersøkelse i Akershus, Buskerud, Vestfold og Østfold

Forslag til vedtak

- Hovedutvalg for kultur, frivillighet og folkehelse i Akershus tar rapport om kunstgressbaner i Akershus, Buskerud, Vestfold og Østfold til etterretning.
- Hovedutvalg for kultur, frivillighet og folkehelse i Akershus tar felles brev fra fylkeskommunene til Kulturdepartementet til orientering. Brevet følger som vedlegg.
- Akershus fylkeskommune støtter det videre utredningsarbeidet til SIAT/NTNU.
- Ved kommende års revidering av «Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet» sender Akershus fylkeskommune innspill til endringer når det gjelder krav til etablering, rehabilitering, drift og vedlikehold av kunstgress.

Om saken

Buskerud, Vestfold, Østfold og Akershus fylkeskommuner deltar i interregprosjektet «Ren Kystlinje». I den forbindelse har det vært gjort en kartlegging av kunstgressbaner i de ulike fylkene. Undersøkelsen er bearbeidet av «Senter for idrettsanlegg og teknologi» (SIAT) ved «Norges Tekniske og Naturvitenskapelige Universitet» (NTNU). En av konklusjonene i rapporten er at det er store variasjoner om kunnskap rundt drift og etterfylling av granulat, samt vedlikehold og håndtering av granulatet. Det er åpenbart et behov for økt kunnskap på dette feltet. Rapporten følger vedlagt.

Rapporten peker også på behovet for klarere retningslinjer og tydeligere krav til anleggseiere om drift og vedlikehold av kunstgressbaner. Undersøkelsen viser også at et stort antall eksisterende baner vil ha behov for rehabilitering de kommende årene. Dette vil med stor sannsynlighet berøre tildeling av spillemidler både til og i fylkene. I den senere tid er det også flere som har stilt seg spørsmål om det er korrekt å bruke statlige midler (spillemidler) til anlegg hvor det er knyttet så stor usikkerhet rundt de mulige miljømessige konsekvensene. Dette er hovedsakelig knyttet til bruken av gummigranulat (SBR) som innfyll i kunstgressbaner.

Med bakgrunn i de nevnte punkter har Akershus fylkeskommune tatt initiativ til å skrive et brev til Kulturdepartementet på vegne av alle fylkeskultursjefene. I brevet er det redegjort for behov

for klarere retningslinjer om kunstgressbaner, både for investering, drift, vedlikehold og rehabilitering av eksisterende anlegg. Fylkeskommunene oppfordrer Kulturdepartementet, Klima- og miljødepartementet ved Miljødirektoratet, og Norges Fotballforbund om så snart som mulig, å utarbeide klare anbefalinger og retningslinjer for bygging, rehabilitering og drift av alle typer kunstgressbaner.

Det er Kulturdepartementet som forvalter spillemiddelordningen. I bestemmelsene om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet finnes ingen spesifikke krav til bygging, drift og rehabilitering av kunstgressbaner. For å kunne søke om spillemidler til nyetablering eller rehabilitering av kunstgressbaner stilles det kun krav om idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning og dokumentasjon om finansiering til bygging og drift av anlegget. Kulturdepartementet oppfordres derfor til å se på muligheten for å innføre krav til nyetablering og rehabilitering av kunstgressbaner ved kommende revidering av bestemmelsene i 2018. Eventuelle nye krav bør utformes på en slik måte at det vil være mulig å håndheve, samt kunne følges opp av anleggseier, kommune og andre. Innspill om dette sendes også fra Akershus fylkeskommune. Disse innspillene vil blant annet baseres på SIATs videre arbeid og anbefalinger om problemstillingen.

Det er viktig at de vedtak som fattes om kunstgressbaner og gummigranulat er basert på faglig basert kunnskap og anbefalinger. Som et ledd i dette arbeidet bør det også innhentes erfaring fra de banene som bygges uten eller med alternativt fyllmateriale. Hensikten vil være å se om disse banene kan være gode alternativer for bredde-, barne- og ungdomsfotball. Videre bør retningslinjer også være i tråd med internasjonale erfaringer og retningslinjer som er innført, eller som er i ferd med å innføres i flere land i EU.

Klima- og miljødepartementet har igangsatt et arbeid med kartlegging av kunstgress og eventuelle skadevirkninger av de ulike fyllmaterialene. Fylkeskommunene vil be om at arbeidet gis høy prioritet, slik at det kan fungere som god faglig støtte til de kommende anbefalingene fra Kulturdepartementet og Norges fotballforbund. Arbeidet SIAT/NTNU har gjort med bearbeiding av rapporteringene fra de nevnte fylkene har avdekket behov for videre forskning på området. Dette arbeidet vil være et viktig bidrag til økt kunnskap om feltet.

SIAT/NTNU er blitt innvilget 365 000 kroner fra fylkeskommunens «Aktivitetsløftmidler», som går til regionale tiltak som følger opp regional plan for fysisk aktivitet idrett og friluftsliv. Støtten går til deres videre arbeid med å framskaffe mer kunnskap om miljø- og helsemessige forhold, og bruk av ulike typer fyllmaterialer i kunstgressbaner. Prosjektet har tittel: «Løsninger for miljøvennlige kunstgressflater».

Vurderinger

Fylkesrådmannen anser rapporten fra SIAT/NTNU som et godt kunnskapsgrunnlag. Rapporten sier at det er flere utfordringer med gummigranulat som innfyllingsmateriale i kunstgressbaner. Dette gjelder især i forhold til gummigranulat som kilde til utslipp av mikroplast. Videre er det viktig å følge opp forskning med henblikk på framtidig helsebelastning gjennom fysisk kontakt med gummigranulat. Spørsmål som også må belyses er mulige skadevirkninger ved utslipp av sink og andre tungmetaller til vann og vassdrag, som er belastende for maritime mikroorganismer. Dette vil blant annet følges opp gjennom SIATs prosjekt «Løsninger for miljøvennlige kunstgressflater».

Ansvaret for å utforme nye krav og retningslinjer for bruk av granulat som innfyll i kunstgressbaner, bør legges til Klima- og miljødepartementet, Kulturdepartementet og Norges

Fotballforbund. Eiere og driftere av kunstgressbaner bør gjennom forskrift og bestemmelser instrueres om krav til drift, vedlikehold og rehabilitering av banene.

Oslo, 29.01.2019

Tron Bamrud
Fylkesrådmann

Saksbehandler: Torgeir Berg og Espen Andersen

Vedlegg

- 1 Brev om utfordringer ved bruk av ulike typer fyllmateriale i kunstgressbaner
- 2 Rapport fra undersøkelse om kunstgressbaner i Akershus, Østfold, Buskerud og Vestfold

Vedlegg som ikke følger saken

[European Chemicals Agency. \(2017\). *An evaluation of the possible health risks of recycled rubber granules used as infill in synthetic turf sports fields.*](#)

[Ministry of Health, Welfare and Sport. \(2017\). *Evaluation of health risks of playing sports on synthetic turf pitches with rubber granulate.*](#)

[U.S. Environmental Protection Agency. \(2017\). *Federal Research on Recycled Tire Crumb Used on Playing Fields.*](#)

[Miljødirektoratet. \(2016\). *Primary microplastic-pollution: Measures and reduction potentials in Norway.*](#)

[Stenungsunds kommun. \(2016a\). *Provtagning och analys av dagvatten från Vallens konstgräsplaner under 2014 och 2015.*](#)

[Stenungsunds kommun. \(2016b\). *Provtagning och analys av dagvatten från SIF-gårdens konstgräsplan under 2015.*](#)

[U.S. Environmental Protection Agency and the Centers for Disease Control and Prevention/Agency for Toxic Substances and Disease Registry. \(2016\). *Collections Related to Synthetic Turf Fields with Crumb Rubber Infill.*](#)

[Llompart, M., Sanchez-Prado, L., Lamas, J. P., Garcia-Jares, C., Roca, E. & Dagnac, T. \(2013\). *Hazardous organic chemicals in rubber recycled tire playgrounds and pavers.*](#)

[Klima- og forurensningsdirektoratet. \(2012a\). *Potensialet for og omfanget av utslipp av miljøgifter fra bruksfasen ved gjenvinningsformer som bruker gummigranulat fra kasserte bildekk.*](#)

[Klima- og forurensningsdirektoratet. \(2012b\). *Innhold og spredning av miljøgifter fra produkter framstilt av gummigranulat.*](#)

Miljøstyrelsen. (2008). *Kortlægning, emissioner samt miljø- og sundhedsmæssig vurdering af kemiske stoffer i kunstgræs.*

Ministry of Housing, Spatial Planning and the Environment. (2007). *Leaching of zinc from rubber infill on artificial turf (football pitches).*

Nasjonalt folkehelseinstitutt og Radiumhospitalet. (2006). *Kunstgressbaner – vurdering av helserisiko for fotballspillere.*

Statens forurensningstilsyn. (2006). *Måling av luftforurensning i innendørs kunstgresshaller.*

Norsk institutt for vannforskning. (2005). *Miljørisikovurdering av kunstgresssystemer.*